

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/22/2021
Identifikačné číslo spisu: 4118010018
Dátum vydania rozhodnutia: 13.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4118010018.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného K. N. Z. J. P. Š. a, pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 13. mája 2021 v Bratislave dovolanie obvineného K. N., podané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Jozefa Slíšku, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. mája 2020, sp. zn. 2To/11/2020, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného K. N. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) z 3. septembra 2019, sp. zn. 4T/2/2018 bol obvinený K. N. uznaný za vinného zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa mesiaca november 2010 do novembra 2014 na rôznych miestach v meste Q., najmä na N. I. Č. X v objekte záchranej zdravotnej služby (na vtedajšom pracovisku obžalovaného), na parkovisku pred obchodným domom Max, pred rodinným domom na ul. R. Č. XX, pred rodinným domom v Q. F. na I. Č. Č. XX, po predchádzajúcich telefonických žiadostiach o poskytnutie peňazí pod zámienkou vybavenia úspešného doriešenia trestnej veci poškodených R. F., nar. X. G. XX78 a J. W., nar. X. G. XXXX, ktorí boli rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava z 3. apríla 2008, sp. zn. 1T/20/2008 uznaní vinnými z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, v dôsledku čoho boli obaja poškodení prepustení z Policajného zboru Slovenskej republiky; a to ich oslobodením, povolením obnovy konania, prostredníctvom ústavnej sťažnosti, respektíve finančným odškodnením poškodených v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva, ďalej vyplatením ušlej mzdy a výsluhového dôchodku od policajného zboru, respektíve znovu prijatím do policajného zboru, postupne osobne prevzal od poškodených rôzne sumy finančných hotovostí za účelom zaplatenia kolkov na súdoch a prokuratúre, a ďalších nešpecifikovaných poplatkov a odmien pre tretie osoby, hoci vedel, že ani prostredníctvom ním

prezentovaných kontaktov na osoby pracujúce na rôznych vysokých pozíciách nevybaví úspešné doriešenie ich trestnej veci, t. j. oslobodenie spod obžaloby, peňažné odškodnenie, vyplatenie ušlej mzdy a výsluhového dôchodku a znovu prijatie do policajného zboru, pričom peniaze v odovzdanej výške nepoužil na prezentované účely, tieto nevrátil ani jednému z poškodených, čím seba obohatil a peniaze minul pre vlastnú potrebu, a týmto konaním spôsobil poškodenému R. F. škodu najmenej vo výške 15.000 eur a poškodenému J. W. škodu najmenej vo výške 15.000 eur.

Za to bol obvinenému K. N. podľa § 221 ods. 3 Tr. zák., zistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a nezistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3. Tr. zák. uložený trest odňatia slobody v trvaní tri roky, ktorého výkon bol podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienčne odložený a zároveň bol uložený probačný dohľad nad správaním obvineného v skúšobnej dobe, ktorá bola podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. ustanovená v trvaní tri roky.

Podľa § 51 ods. 4 Tr. zák. bola obvinenému uložená povinnosť spočívajúca v príkaze počas skúšobnej doby a probačného dohľadu preukazovať zdroj svojej obživy.

Proti rozsudku prvostupňového súdu zahlásil obvinený odvolanie, čo do výroku o vine a výroku o treste priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č. l. 674 súdneho spisu), ktoré následne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Jozefa Slíšku písomným podaním, doručeným prvostupňovému súdu 23. januára 2020 (č. l. 693 - 706 súdneho spisu).

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní obvineného rozhodol na verejnom zasadnutí rozsudkom z 20. mája 2020, sp. zn. 2To/11/2020 takým spôsobom, že podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) zrušil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvineného K. N. za vinného zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v období od jesenných mesiacov roku 2011 do konca roku 2012 na rôznych miestach v meste Q., najmä na N. I. Č. X v objekte záchranej zdravotnej služby (na vtedajšom pracovisku obžalovaného), na parkovisku pred obchodným domom Max, pred rodinným domom na ul. R. Č. XX, pred rodinným domom v Q. F. na ul. Č. Č. XX, po predchádzajúcich telefonických žiadostiach o poskytnutie peňazí pod zámienkou vybavenia úspešného doriešenia trestnej veci poškodených R. F., nar. X. G. XXXX a J. W., nar. X. G. XXXX, ktorí boli rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava z 3. apríla 2008, sp. zn. 1T/20/2008 uznaní vinnými z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, v dôsledku čoho boli obaja poškodení prepustení z Policajného zboru Slovenskej republiky; a ich finančným odškodnením v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva, ďalej vyplatením ušlej mzdy a výsluhového dôchodku od policajného zboru, respektíve znovu prijatím do policajného zboru, osobne prevzal od poškodených postupne rôzne sumy finančných hotovostí celkovo od každého z nich najmenej vo výške 15.000 eur za účelom zaplatenia kolkov na súdoch a prokuratúre, a ďalších nešpecifikovaných poplatkov a odmien pre tretie osoby, hoci vedel, že ani prostredníctvom ním prezentovaných kontaktov na osoby pracujúce na rôznych vysokých pozíciách nevybaví úspešné doriešenie ich trestnej veci, t. j. peňažné odškodnenie, vyplatenie ušlej mzdy a výsluhového dôchodku a znovu prijatie do policajného zboru, pričom takto prijaté peniaze nepoužil na prezentované účely, tieto nevrátil ani jednému z poškodených, čím seba obohatil a peniaze minul pre vlastnú potrebu a týmto konaním spôsobil poškodenému R. F. škodu najmenej vo výške 15.000 eur a poškodenému J. W. škodu najmenej vo výške 15.000 eur.

Za to bol obvinenému K. N. podľa § 221 ods. 3 Tr. zák., zistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a nezistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3. Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere tri roky, ktorého výkon bol podľa § 51 ods. 1 Tr. zák.

za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienične odložený a zároveň bol uložený probačný dohľad nad správaním obvineného v skúšobnej dobe, ktorá bola podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. ustanovená v trvaní dva roky.

Podľa § 51 ods. 4 Tr. zák. bola obvinenému uložená povinnosť spočívajúca v príkaze počas skúšobnej doby a probačného dohľadu preukazovať zdroj svojej obživy.

Dňa 29. marca 2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené dovolanie obvineného proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 3. septembra 2019, sp. zn. 4T/2/2018 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 20. mája 2020, sp. zn. 2To/11/2020, spísané prostredníctvom jeho obhajcu Mgr. Jozefa Slišku (doručené prvostupňovému súdu 22. októbra 2020, č. l. 768 - 781 súdneho spisu). Ako dovolacie dôvody pritom obvinený označil dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Úvodom podaného dovolania obvinený stručne zrekapituloval priebeh doterajšieho konania a obsah prvostupňového i druhostupňového rozhodnutia.

Zásadné porušenie práva na obhajobu videl obvinený v tom, že obžaloba prokurátora neobsahovala náležitosti podľa § 235 písm. c) Tr. por. Namietal tú skutočnosť, že v priebehu prípravného konania, ako ani konania pred súdom mu neboli dostatočne objasnené skutočnosti, na základe ktorých je trestne stíhaný a z uvedeného dôvodu nemohol uplatňovať svoje právo na obhajobu. Obvinený namietal nepresné vymedzenie skutku jednak v obžalobe, ako aj v skutkovej vete rozsudku okresného a krajského súdu, z obsahu ktorých nie je možné zistiť, kedy, kde a na akom mieste malo dôjsť k spáchaniu jednotlivých čiastkových útokov a akú sumu mal obvinený od poškodených R. F. a J. W. (ďalej len „poškodení“) prebrať.

V rámci ďalšej argumentácie obvinený namietal nedostatočnú „kvalitu“ omylu na strane poškodených, a to najmä s poukazom na skutočnosť, že ide o bývalých príslušníkov Policajného zboru SR, ktorí v danom prípade nedodrжали obvyklú mieru opatrnosti.

Na podporu svojej argumentácie obvinený poukázal na vybrané rozhodnutia najvyššieho súdu, Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Nitre.

V rámci ďalšej argumentácie obvinený v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, konkrétne, že konajúce súdy mali posúdiť jeho konanie ako pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a nie ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák.

Skutková veta tak, ako bola ustálená v rozsudku okresného súdu, ako aj následne v zmenenom znení v rozsudku krajského súdu neobsahuje podľa názoru obvineného všetky zákonné znaky trestného činu, z ktorého bol uznaný za vinného. Táto relevantným spôsobom nevyjadruje koľkokrát mal obvinený konať nezákonným spôsobom po dlhší čas a tak znemožňuje prijatie záveru o naplnení zákonných znakov zločinu podvodu.

Vo vzťahu k ustáleniu doby páchania trestnej činnosti krajským súdom (v období od jesenných mesiacov roku 2011 do konca roka 2012) uviedol, že táto je v rozpore so samotnými výpoveďami poškodených.

Obvinený zároveň namietal, že rozhodnutia okresného a krajského súdu považuje za arbitrárne a svojvoľné.

S poukazom na vyššie uvedené navrhol, aby najvyšší súd podľa § 368 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie Trestného zákona a Trestného poriadku v príslušných ustanoveniach a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a prikázal prvostupňovému súdu, aby vec znova prerokoval a rozhodol v inom zložení.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátor“) podaním z 25. novembra 2020 (doručeným prvostupňovému súdu 26. novembra 2020, č. l. 785 - 786 súdneho spisu), v ktorom uviedol, že s námietkami obvineného obsiahnutými v dovolaní sa vysporiadal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, keď uviedol, že „z vykonaného dokazovania nebolo možné vzhľadom na výpovede poškodených presne špecifikovať jednotlivé čiastkové konania obžalovaného, ktoré každé konanie by naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu tak, ako má na mysli § 122 ods. 10 Trestného zákona.“

Pokiaľ ide o otázku posudzovania kvality omylu zo strany poškodených, zdôraznil, že touto sa okresný a krajský súd zaoberali v odôvodneniach svojich rozhodnutí, pričom zastáva názor, že oba sudy vo svojich rozhodnutiach dostatočne presvedčivo a logicky popísali nielen dôkazné prostriedky, ale aj skutkové a právne závery, na základe ktorých konštatovali, že obvinený naplnil tak objektívnu, ako aj subjektívnu stránku zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák.

Prokurátor sa zároveň nestotožnil s dovolacou argumentáciou obvineného, že v dôsledku absencie opisu intenzity páchania skutku v skutkovej vete po dlhší čas nebolo preukázané naplnenie zákonného znaku po dlhší čas v zmysle § 138 písm. b) Tr. zák., pričom odkázal na odôvodnenia rozhodnutí okresného a krajského súdu, ktoré v predmetnej otázke považuje za presvedčivé.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr.

por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa s konkrétnymi uplatnenými námietkami obvineného sa žiada úvodom vo všeobecnosti tiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovoláciu argumentáciu obvineného, nosný pilier námietok, ktoré boli obvineným podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nepresného vymedzenia skutku jednak v obžalobe, ako aj v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku okresného a krajského súdu.

Vo všeobecnosti sa na úvod žiada uviesť, že zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné taktiež zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Vo všeobecnej rovine právna úprava dovolania výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam súdov, čo znamená, že v dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutkového stavu, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania, ako ani posudzovať správnosť, resp. celkovo spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili (a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu). Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní neprichádza do úvahy (uvedené neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (námietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

Vo vzťahu k námietke obvineného týkajúcej sa nepresného vymedzenia skutku v obžalobnom návrhu, ako aj v skutkovej vete výrokovej časti rozhodnutí odvolacieho a prvostupňového súdu, ktoré malo mať za následok porušenie práva obvineného na obhajobu, najvyšší súd uvádza, že predmetnú námietku považuje za neodôvodnenú, nakoľko skutková veta obsiahnutá v obžalobnom návrhu obsahuje všetky podstatné náležitosti uvedené v § 235 písm. c) Tr. por., pričom rovnako je tak v súlade so zákonnými požiadavkami (§ 163 ods. 3 Tr. por., rešpektujúc § 278 ods. 1 Tr. por.) vymedzená aj skutková veta výrokovej časti rozsudku krajského súdu, ktorá obsahuje všetky kľúčové vecné, miestne, časové a iné parametre skutku, ktoré ho jasne identifikujú a sú rozhodné pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že hlavnou náležitosťou obžalobného návrhu, (obdobne tak výrokovej časti rozsudku) je skutková veta, ktorej zmyslom je zachytiť skutok ako jav vo vonkajšom svete, ktorý sa stal. Skutok je potrebné vymedziť tým, že sa uvedie konanie, následok, miesto, čas <. a podľa okolností ďalšie náležitosti, ako rozsah vzniknutého následku, označenie poškodenej osoby, spôsob spáchania skutku, pohnútky spáchania činu a prípadne iné skutočnosti, ktoré skutok charakterizujú takým spôsobom, aby nemohol byť zamenený s iným, resp. tak, aby z jednotlivých skutkových okolností bolo zrejmé naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu.

Pokiaľ ide o špecifikáciu času spáchania skutku, tento nemusí byť stanovený konkrétnym dátumom. V prípade, ak ho nie je možné presne stanoviť, postačuje uvedenie časového obdobia, v ktorom sa malo konanie uskutočniť tak, ako tomu bolo v prejednávanej veci. Rovnako sa uvedie časové obdobie udržiavania protiprávneho stavu pri trvácich trestných činoch. Odlišná situácia je pri pokračovacích trestných činoch, pri ktorých je potrebné samostatne vymedziť každý čiastkový útok pokračovacieho trestného činu.

V súvislosti s námietkou týkajúcou sa nesprávnej právnej kvalifikácie konania obvineného, ktoré malo byť podľa jeho názoru posúdené ako pokračovací trestný čin podvodu (predmetná námietka je s prihliadnutím na jej obsah potenciálne subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., avšak najvyšší súd sa jej rozhodol z hľadiska vecného prepojenia venovať na tomto mieste odôvodnenia svojho rozhodnutia), najvyšší súd uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania nebolo možné s prihliadnutím na obsah výpovedí poškodených bližšie špecifikovať jednotlivé čiastkové konania obvineného, ktoré každé konanie by naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 122 ods. 10 Tr. zák., nebolo v prejednávanej veci možné konanie obvineného posudzovať ako pokračovací trestný čin.

Podstatnou je však skutočnosť, že v konaní bolo preukázané, že obvinený pod zámienkou vybavenia znovu prijatia poškodených do Policajného zboru SR, resp. ich odškodnenia po prepustení z Policajného zboru SR, preberal od nich peniaze v časovom období od jesene 2011 do konca roku 2012 na ním prezentované účely, ako je nákup kolkov, zabezpečovanie peňazí pre tretie osoby a pod., hoci už na začiatku vedel, že sľúbené záležitosti nie je schopný zabezpečiť, pričom celkovo od poškodených takýmto podvodným spôsobom vylákal od každého najmenej 15.000 eur.

Na základe uvedeného najvyšší súd po preskúmaní skutkovej vety výrokovej časti napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že popis skutku (predovšetkým spôsob jeho spáchania) je v prejednávanej veci vymedzený tak, že možno jednoznačne konštatovať naplnenie objektívnych, ako aj subjektívnych znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu, keď obvinený na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že poškodených uviedol do omylu a týmto činom spôsobil značnú škodu.

Najvyšší súd zároveň vo vzťahu k rozhodnutiam súdov, na ktoré obvinený na podporu svojej argumentácie v podanom dovolaní poukázal uvádza, že v citovaných rozhodnutiach išlo o skutkovo odlišné prípady, v rámci ktorých bolo možné na základe vykonaného dokazovania (na rozdiel od prejednávanej veci) ustáliť jednotlivé čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu.

S poukazom na uvedené je potom potrebné uzavrieť, že vyššie špecifikovaná námietka obvineného smerujúca k spochybneniu správnosti vymedzenia skutku v obžalobe a skutkovej vete výrokovej časti rozhodnutí odvolacieho a prvostupňového súdu, nenapĺňa žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

V rámci ďalšieho okruhu dovolacej argumentácie obvinený namietal nedostatočnú „kvalitu“ omylu na strane poškodených, ktorí v danom prípade nedodrжали obvyklú mieru opatrnosti, ako aj skutočnosť, že v prejednávanej veci došlo k nesprávnej právnej kvalifikácii konania obvineného ako trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. Obvinený v predmetnom kontexte namietal, že skutková veta tak, ako bola ustálená v rozsudku okresného súdu, ako aj následne v zmenenom znení v rozsudku krajského súdu relevantným spôsobom nevyjadruje, koľkokrát mal obvinený konať nezákonným spôsobom po dlhší čas a tak znemožňuje prijatie záveru o naplnení zákonných znakov zločinu podvodu.

V predmetnej súvislosti najvyšší súd uvádza, že námietku, ktorá svojím vecným obsahom smeruje k spochybneniu správnosti právnej kvalifikácie zisteného skutku je potrebné vecne podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vo všeobecnosti vo vzťahu k samotnému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Zo znenia predmetného dovolacieho dôvodu, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojnásťnásť. Dovolací súd je tak viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladaní trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Najvyšší súd považuje za vhodné na úvod, predtým ako prejde k samotnému posúdeniu jednotlivých námietok potenciálne subsumovateľných pod vyššie špecifikovaný dovolací dôvod, uviesť niekoľko všeobecných poznámok vo vzťahu k trestnému činu podvodu, so špecifickým akcentom na otázku omylu.

Objektívna stránka trestného činu podvodu podľa § 221 Tr. zák. spočíva v konaní páchatel'a, ktorý na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a spôsobí na cudzom majetku malú škodu. Spúšťacím mechanizmom pri trestnom čine podvodu je uvedenie iného do omylu alebo využitie omylu iného, nakoľko len v prípade, že je škoda na cudzom majetku spôsobená v príčinnej súvislosti s omylom inej osoby, možno konštatovať naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Podvodné konanie, t. j. uvedenie do omylu alebo využitie niekoho omylu, môže smerovať nielen voči poškodenému, ale aj voči inej osobe. Omyl, ako taký predstavuje rozpor medzi predstavou a skutočnosťou. O omyl pôjde vtedy, keď podvedená osoba nemá o dôležitej okolnosti žiadnu predstavu alebo sa domnieva, že sa nemá čoho obávať. Uvedením do omylu je konanie, ktorým páchatel' predstiera okolnosti, ktoré nie sú v súlade so skutočným stavom veci, pričom k uvedeniu do omylu môže dôjsť konaním, opomenutím alebo konkludentným konaním.

Otázkou posúdenia omylu v prejednávanej veci sa zaoberal aj krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom dospel k záveru, s ktorým sa najvyšší súd v plnej miere stotožňuje, a to, že z výsledkov dokazovania v danej veci vyplýva, že obvinený uviedol poškodených do omylu tým, že napriek tomu, že od počiatku vedel, že nebude môcť poškodeným zabezpečiť a ani vybaviť ich znovu prijatie do Policajného zboru SR a ani ďalšie okolnosti, ktoré im sľúbil, a to konkrétne ich finančné odškodnenie v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva, ako ani vyplatenie ušlej mzdy a výsluhového dôchodku od Policajného zboru SR, predstieral aktivity, výsledkom ktorých malo byť dosiahnutie sľubovaných „cieľov“, za čo od poškodených požadoval poskytnutie finančných prostriedkov s tým, že ich zavádzal, že všetky uvedené skutočnosti zariadi. Inými slovami povedané, obvinený požadoval a následne aj prijal finančné prostriedky od poškodených napriek skutočnosti, že od počiatku vedel, že nie je schopný želaným spôsobom ovplyvniť rozhodovanie súdov a ani príslušných policajných orgánov. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že obvinený nedisponoval ani žiadnymi kontaktmi na vplyvné osoby v rámci Policajného zboru SR tak, ako deklaroval poškodeným, pričom nebola preukázaná ani žiadna aktivita obvineného smerujúca k poskytnutiu pomoci poškodeným.

Naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podvodu predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi omylom určitej osoby (resp. neznalosti všetkých podstatných skutočností) a jej uskutočnenou majetkovou dispozíciou a ďalej príčinnú súvislosť medzi touto dispozíciou na jednej strane a škodou na cudzom majetku a obohatením páchatel'a alebo inej osoby na strane druhej. Je nepochybné, že obvinený uviedol poškodených vyššie špecifikovaným konaním do omylu. Pokiaľ obvinený namietal, že poškodení nedodržali obvyklú mieru opatrnosti, táto jeho námietka opomína skutočnosť, že „obvyklú“ mieru opatrnosti je potrebné posudzovať vždy v rámci reálnej situácie toho ktorého prípadu.

V prejednávanej veci považuje najvyšší súd za potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinený predstavoval kľúčovú osobu z hľadiska sprostredkovania kontaktu poškodených s obhajcom JUDr. R., ktorý ich zastupoval v konaní o obnove konania, rovnako ako aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a Európskym súdom pre ľudské práva, pričom obvinený bol osobne účastný viacerých stretnutí poškodených s menovaným obhajcom, na ktorých došlo okrem iného k dohode medzi obhajcom, poškodenými a obvineným, že práve obvinený bude poškodeným sprostredkovať informácie ohľadom prebiehajúcich konaní. Nemožno taktiež opomenúť ani skutočnosť, že obvinený zároveň sprostredkoval odovzdanie časti finančnej odmeny za zastupovanie medzi obhajcom JUDr. Y. a poškodenými.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že existenciu dôvery poškodených vo vzťahu k obvinenému možno v danom prípade považovať za odôvodnenú a pochopiteľnú. Z tohto dôvodu možno konštatovať, že ani pri vynaložení obvyklej miery opatrnosti zo strany poškodených títo neboli schopní eliminovať omyl a „odhaliť“, resp. predvídať skutočnosti, že vylákané finančné prostriedky nebudú použité na obvineným deklarovaný účel, a to ani s prihliadnutím na skutočnosť, že ide o bývalých príslušníkov Policajného zboru SR.

Najvyšší súd, preto považuje námietku obvineného o nedodržaní obvyklej miery opatrnosti zo strany poškodených za neopodstatnenú, pričom zároveň konštatuje, že omyl vyvolaný obvineným v podobe prísľubu vybavenia finančného odškodnenia, dôchodku alebo opätovného prijatia do Policajného zboru SR pre poškodených, hoci na splnenie tohto sľubu nemal žiadne možnosti a prostriedky, bol dostatočnej kvality pre naplnenie tak objektívnej, ako aj subjektívnej stránky trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 Tr. zák.

Ako už bolo vyššie uvedené, obvinený odôvodnil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. taktiež nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., namietajúc konkrétne neodôvodnenú aplikáciu kvalifikačného znaku spáchania činu závažnejším spôsobom konania, konkrétne, že čin bol páchaný po dlhší čas. Obvinený v tejto súvislosti argumentoval, že v skutkovej vete prvostupňového, ako ani druhostupňového rozsudku nie je intenzita konania obvineného, ktoré mal páchať po dlhší čas, ani približne ustálená. Z uvedeného dôvodu zastáva názor, že konajúce súdy mali posúdiť jeho konanie ako pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák., bez aplikácie kvalifikačného znaku závažnejším spôsobom konania - páchanie trestného činu po dlhší čas.

Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k vymedzeniu času spáchania skutku obvinený prostredníctvom dovolania napadol nielen možnosť právneho posúdenia tohto znaku ako osobitného kvalifikačného pojmu, podmieňujúceho použitie vyššej trestnej sadzby, ale aj samotnú správnosť skutkových zistení týkajúcich sa časového vymedzenia skutku (namietajúc vo vzťahu k dobe páchania trestnej činnosti ustálenej krajským súdom, konkrétne v období od jesenných mesiacov roku 2011 do konca roka 2012, že táto je v rozpore so samotnými výpoveďami poškodených), najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že v rámci dovolacieho konania je vždy (s výnimkou dovolania ministra spravodlivosti podaného z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.) viazaný konečnými skutkovými zisteniami a je oprávnený posudzovať len, či súdy nižšieho stupňa na pevne a nemenne zistený skutkový stav aplikovali správne ustanovenia Trestného zákona. Na podklade dôvodu dovolania uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa preto najvyšší súd zaoberal vyššie špecifikovanou námietkou obvineného iba z hľadiska, či v skutkovej vete vymedzené obdobie, počas ktorého sa dovolateľ dopúšťal v nej špecifikovaného konania, odôvodňuje subsumpciu jeho konania pod kvalifikačný znak spáchanie trestného činu závažnejším spôsobom konania, konkrétne po dlhší čas.

Zo skutkovej vety výrokovej časti rozsudku krajského súdu je zrejmé, že obvinený sa mal konania, ktoré sa mu kladie za vinu, dopúšťať v období od jesenných mesiacov roku 2011 do konca roka 2012. Z časového hľadiska páchania skutku obvineným je potrebné v súlade s ustálenou súdnou praxou konštatovať, že „dlhším časom“ sa rozumie časový úsek, ktorého dĺžka je ovplyvnená "intenzitou" trestného činu (to znamená závažnosťou trestného činu z hľadiska výšky zákonom ustanovenej trestnej sadzby). Inými slovami povedané, predpokladom aplikácie osobitného kvalifikačného pojmu upraveného v § 138 písm. b) Tr. zák. je konanie určitej intenzity, ktoré zvyšuje protiprávnosť konania uvedeného v základnej skutkovej podstate. Všeobecne pre všetky prípady nemožno vymedziť, aký čas sa považuje za dlhší. V prípade, ak pôjde o trestný čin s vyššou trestnou sadzbou, bude "dlhší čas" kratší, ako pri trestnom čine s nižšou trestnou sadzbou. Podstatné je, že nejde o jednorazovú trestnú činnosť, alebo trestnú činnosť krátkeho trvania.

Na túto zákonnú podmienku reflektoval aj krajský súd v dovolaní napadnutom rozsudku, keď v jeho odôvodnení konštatoval, že čin bol spáchaný závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas, keďže ho mal obvinený páchať od jesenných mesiacov roku 2011 do konca roka 2012, čiže po dobu viac ako jeden rok. Najvyšší súd k uvedenému dodáva, že skutočnosť, že sa obvinený dopúšťal protiprávneho konania v rozsahu potrebnom pre naplnenie kvalifikačného znaku spáchania trestného činu závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. b) Tr. zák. vyplýva aj z ďalších častí skutkovej vety výrokovej časti rozsudku krajského súdu, v ktorej je intenzita jeho konania vyjadrená jednak slovom „postupne“ (...osobne prevzal od poškodených postupne rôzne sumy finančných hotovostí celkovo od každého z nich najmenej vo výške 15.000 eur), z čoho je zrejmé, že nešlo o jednorazové konanie a zároveň je implicitne vyjadrená a odvoditeľná aj z výpočtu miest, na ktorých malo dôjsť k predmetnému konaniu.

Uvedené je jednoznačne potvrdzované aj výsledkami dokazovania, predovšetkým výpoveďami poškodených, ktorí zhodne vypovedali, že k prevzatiu finančných prostriedkov zo strany obvineného na ním deklarované účely dochádzalo opakovane v priebehu vyššie špecifikovaného časového obdobia, t. j. po dobu viacej ako jedného kalendárneho roka.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že konanie obvineného tak, ako je vymedzené v skutkovej vete výrokovej časti napadnutého rozsudku, bolo správne právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. c) Tr. zák.

S poukazom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že v predmetnej veci nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V závere najvyšší súd uvádza, že nezdiala názor obvineného o arbitrárnosti rozhodnutí okresného a krajského súdu. Najvyšší súd v predmetnom kontexte zdôrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Na druhej strane nie je možné uvedené právo vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Uvedené právo napokon nespočíva ani v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, prípadne na tie, ktoré zostali sporné. Na uvedené závery opakovane poukazuje i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňujúc, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.

Skutočnosť, že obvinený sa nestotožňuje so skutkovými, či právnymi závermi súdu prvého stupňa, resp. odvolacieho súdu obsiahnutými v ich rozhodnutiach, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených týmito súdmi. Inými slovami povedané, právo na spravodlivý proces nie je možné vykladať tak, že zaručuje obvinenému právo na také rozhodnutie, aké zodpovedá jeho predstavám.

Pokiaľ ide o prejednávanú vec, najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd, rovnako ako aj súd prvostupňový v odôvodnení svojich rozhodnutí primeraným spôsobom, zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili prečo rozhodli spôsobom, akým rozhodli. Z uvedených dôvodov označil najvyšší súd námietku obvineného o neodôvodnenosti rozhodnutí okresného a krajského súdu taktiež za neopodstatnenú.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvineného nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.